

VLEERMUISWERKGROEP GELDERLAND

Tellingen vleermuizen in winterkwartieren in Gelderland: winter 2019/2020.

Samenstelling: Gerhard Glas, coördinator wintertellingen

Het was goed opletten op vorst, want voor we het wisten was de winter al weer voorbij op de kalender. Nee, het was bepaald geen winter waarin een extra toestroom te verwachten was van vleermuizen naar de veilige vorstvrije winterkwartieren zoals wij die tellen.

In totaal hebben 20 tellingleiders (vaak vergezeld door andere leden en/of terreinbeheerders) 278 objecten bezocht. Enkele daarvan zijn eigenlijk groepen bij elkaar gelegen kazematten in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Ditmaal werden 5 objecten voor het eerst bezocht.

In 233 objecten werden één of meer winterslapende vleermuizen aangetroffen. In 45 hiervan ging het slechts om 1 of 2 vleermuizen. Deze winter zijn 19 objecten niet geteld, maar in recente winters werden hierin nul tot hooguit enkele vleermuizen gevonden.

Alle tellingen zijn uitgevoerd tussen half december en half februari. De gegevens zijn ingevoerd in de bestanden van het deelproject vleermuiswintertellingen (VleWin) van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de meeste via het hiervoor ingerichte portal.

De tellingen leverden alles bij elkaar het volgende totaalresultaat:

Vleermuissoort:	aantal:	(%)	[18/19]
-----	-----	-----	
baardvleermuizen (Myotis mystacinus/brandtii)	431	(8.7)	[427]
brandts vleermuis (Myotis brandtii)	-		
franjestaart (Myotis nattereri)	1253	(25.3)	[1195]
bechsteins vleermuis (Myotis bechsteini)	1		
vale vleermuis (Myotis myotis)	1		
watervleermuis (Myotis daubentonii)	2403	(48.4)	[1847]
meervleermuis (Myotis dasycneme)	79	(1.6)	[82]
gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)	137	(2.8)	[131]
ruige dwergvleermuis (Pipistrellus nathusii)	1		[1]
laatvlieger (Eptesicus serotinus)	1		
grootoorvleermuizen (Plecotus sp.)	503	(10.1)	[585]
ongedetermineerde vleermuizen	148	(3.0)	[169]
	----- +		
Totaal	4959		[4437]

Het totale aantal getelde dieren is 522 (+ 11.8%) meer dan vorig jaar. Met een globale correctie omdat een aantal objecten niet in beide winters 2018-2019 en 2019-2020 is geteld, is het verschil kleiner maar nog ruim positief ongeveer: 290 (+ 6,5%) exemplaren.

Waaruit blijkt dat vleermuizen toch echt een eigen kijk hebben op het soort winter dat aan de orde is, al zijn er dan wel weer verschillen tussen de soorten.

Opvallend was het hoog aantal in de put bij Stroe (110), maar ook de afname met ca 90 exemplaren in het Staatswildreservaat (10 objecten samen). In een bunker boven Arnhem en drie steenovens (Vuren, Blauwe Kamer en Ooypolder) werden nu aantallen in de 90 geteld.

Nieuw gebouwde vleermuiskelders bij Arnhem, Vorden en Apeldoorn kwamen voor het eerst, maar na een verschillend aantal jaren, boven de 20 vleermuizen. In een aantal andere nieuwbouwkelders was ook sprake van toename, op bescheidener aantalsniveau maar als resultaat van de inspanning van de aanleg natuurlijk positief.

Het minst te benijden waren weer de tellers van groepsschuilplaatsen (GSP-en) in de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW): veel inspanning en slechts hier en daar een vleermuis. Het "saldo" van de tellingen blijft toch vooral de resultante van kleinere en soms wat grotere positieve en negatieve verschillen per object vergeleken met de voorgaande winter.

De resultaten zijn zoals gebruikelijk té uiteenlopend om 'verklaringen' voor verschillen te zoeken in soorten vleermuizen dan wel soorten objecten.

Enkele tingleiders stuiten op sleutelproblemen dan wel weigering van toegang.

Tot de verbeelding spreekt een nieuw object in de kunstgrot bij de beren in Burgers Zoo.

Zoals elke winter leverden de tellingen weer enkele nieuwe verspreidingsgegevens op. Deze worden door invoer van de gegevens in de wintertellingen tevens opgenomen in de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna).

De meest opmerkelijke vondsten waren die van een Bechstein's vleermuis en van een valse vleermuis, zeldzame soorten die al een aantal jaren niet meer waren aangetroffen.

Het aantal meervleermuizen was weer enkele exemplaren lager en bleef verder af van de gehoopte 100. Ook het aantal vindplaatsen nam af, wel keerde de soort terug in Stroe. De put in Hoog Buurlo (13 exemplaren in winter 2015-2016) kon wederom niet worden geteld.

In totaal waren er ongeveer 25 minder franjestaarten, gecorrigeerd voor de objecten die niet in beide winters zijn geteld. Wel was het aantal in enkele objecten opvallend hoger.

De aantallen baardvleermuizen blijven helaas ongeveer 20% lager ten opzichte van 2015-2016. Evengoed verschenen ze als nieuwe soort in enkele objecten.

Opmerkelijk is de toename bij de watervleermuizen, met ongeveer 375 exemplaren (ca 20%) wanneer we het aantal corrigeren voor de niet in beide winters getelde objecten. Uiteraard beïnvloedt dit de aantalsverhoudingen van de vier algemene soorten onderling.

Het aantal grootoren liet juist het tegenovergestelde zien, namelijk een afname met ongeveer 80 dieren (ca 13%). Na de toename vorig jaar met ca 40% laat zich dit niet goed begrijpen als verschil tussen een strengere en een mildere winter, geteeld op de aard van beide winters.

Het aantal gewone dwergvleermuizen bleef ongeveer gelijk, vooral dankzij 50 exemplaren in steenoven Vuren. Van de ruige dwergvleermuis, een soort waar in principe niet op wordt gerekend, werd opnieuw één exemplaar aangetroffen; ook van de laatvlieger werd één dier gevonden. Er waren ook deze winter geen meldingen van mogelijke Brandt's vleermuizen.

Het bovenstaande is een samenvatting van de verkregen resultaten en geen statistisch verantwoorde vergelijking. Voor de 'grote statistiek', waarin de telresultaten uit alle provincies worden verwerkt, wordt verwezen naar een komende NEM-nieuwsbrief.

Deze samenvatting wordt verspreid onder de tingleiders in Gelderland en ook opgenomen op het besloten gedeelte van de Vlegel-website. Informatie over specifieke objecten en resultaten is, voor leden en alleen voor niet-zakelijke doeleinden, te verkrijgen bij de coördinator wintertellingen.

April 2020
